

Nye naboer - mere øliv.

Et bosætningsprojekt på småøerne

Projektformål

Projektets formål er at skabe bosætning på de danske småøer ved at udvikle og styrke øernes bosætningsarbejde. Gennem konkrete indsatsområder vil projektet "Nye naboer - mere øliv" fremme denne bosætning på de danske småøer ved at:

- 1) tilbyde øernes beboerforeninger ny viden og inspiration i bosætningsarbejdet (jf. indsatsområde 1)
- 2) synliggøre småøerne bredt i den danske befolkning som et godt sted at bosætte sig (jf. indsatsområde 2)
- 3) udvikle nye muligheder for erhvervsskabelse på øerne og derigennem bosætning (jf. indsatsområde 3)
- 4) undersøge mulighederne for og udvikle metoder til at arbejde mere målrettet og professionelt med bosætning i et samarbejde mellem beboerforeningerne og kommunerne (jf. indsatsområde 4)

Projektet gennemføres i et samarbejde mellem Sammenslutningen af Danske Småøer (SaDS), LAG Småøerne og småøernes beboerforeninger og bosætningsgrupper. Et delformål i projektet er også at styrke samarbejdet mellem disse forskellige aktører, der alle spiller en vigtig rolle i den fremtidige udvikling af samfundene på de danske småøer.

Baggrund

Nedgangen i befolkningstallet i de danske landdistrikter over de sidste 100 år er en kendt tendens og heller ikke de danske småøer har kunnet undgå at blive ramt heraf. Det faldende befolkningstal har især inden for de sidste 5-10 år inspireret og motiveret småøernes foreninger og frivillige til at arbejde målrettet med bosætning enten i beboerforeninger eller i deciderede bosætningsgrupper, der arbejder med at promovere øen udadtil eller tager særlig hånd om potentielle nye tilflyttere.

Denne bosætningsindsats blev styrket med SaDS' projekt 'BlivØbo.nu', der løb fra 2011 til 2012, og var en bred bosætningskampagne, der meget aktivt inddrog småøernes beboerforeninger og bosætningsgrupper. SaDS og LAG Småøerne har efterfølgende fastholdt et fokus på bosætningen gennem forskellige workshops, møder og projekter. Specielt inden for det sidste år har begge organisationer haft flere aktiviteter under emnet bosætning, hhv. en fælles debat om bosætning på Folkemødet på Bornholm i 2017 med eksperter og politikere samt et temamøde i forbindelse med LAG Småøernes generalforsamling i 2017, hvor erfaringer fra forskellige bosætningsprojekter på småøerne blev delt og på SaDS' generalforsamling i 2017. SaDS har desuden i 2017 fået udarbejdet en grundig undersøgelse, der analyserer organiseringen af og erfaringerne med

bosætningsarbejdet på de danske småøer¹. LAG Småøerne har i 2017 desuden haft bosætning som et hovedemne på foreningens hjemmeside² og på Facebook³. "Nye naboer - mere øliv" bygger videre på erfaringerne fra omtalte aktiviteter og bosætningsundersøgelse.

Projektet udspringer desuden af det forhold, at udflytningen fra de større byer er en realitet i disse år som følge af blandt andet ændrede mønstre i livsstil, fx arbejdskultur og familieliv⁴. Derfor er flere landdistrikter, småøer inklusiv, også genstand for tilflytning og en stigende interesse for at bosætte sig uden for de store byer. Som en del af projektet vil nogle af de erfaringer og succesfulde tiltag, som enkelte øer allerede har gjort i forbindelse med deres bosætningsarbejde, blive formidlet og afprøvet på andre øer. Dette gælder blandt andet de positive erfaringer med ansættelse af en ø-konsulent på Orø, Anholts bosætningskampagne anholtliv.dk, igangværende bosætnings-initiativer på Fur (flyttilfur.dk) og mere generelle tiltag såsom særlige velkomstprocedurer henvendt til tilflyttere og indslusningslejligheder⁵. Projektet vil desuden spille godt sammen med en planlagt serie, 'øhop', om livet på småøerne, som TV Midtvest pt. er ved at optage og som planlægges sendt i 2018.

Projektets fem konkrete indsatsområder skal tilsammen skabe grobund for en øget bosætning på de danske småøer, både på kort og langt sigt. De fire første indsatsområder arbejder hver med en specifik strategi for at skabe bosætning, mens femte indsatsområde opsamler/dokumenterer og formidler projektets erfaringer og resultater. Flere af indsatsområderne tager afsæt i de konkrete og positive erfaringer, som flere af småøerne har gjort sig inden for de seneste år, jf. nedenstående.

Organisering

Projektet løber over to år fra maj 2018 til maj 2020 og forankres hos SaDS, som er projektejer og hvis sekretariatsleder indtræder som projektleder. Til at drive projektet og udføre hovedparten af projektets arbejde ansættes en intern projektkonsulent. Projektet kan inddrage eksterne konsulenter i det omfang, det skønnes hensigtsmæssigt og nødvendigt.

Projektet er et samarbejdsprojekt mellem SaDS og LAG Småøerne, hvorfor projektets aktiviteter udvikles og udføres i et tæt samspil mellem de to organisationer. Der nedsættes en hovedansvarlig styregruppe bestående af to repræsentanter for SaDS og to repræsentanter for LAG Småøerne. Styregruppen følger projektet og mødes løbende for at behandle eventuelle presserende spørgsmål samt træffe afgørelse om projektets overordnede retning og indhold. Rejseudgifter og tidsforbrug til styregruppedeltagere og projektleder finansieres udenfor projekts økonomi af de to organisationer hver især.

¹http://www.danske-smaaer.dk/images/SaDS_Bosætningsundersøgelsen_kort_udgave_med_bilag.LS.pdf

²<http://lag-smaaerne.blogspot.dk/search/label/bos%C3%A6tning>

³www.facebook.com/lagsmaaerne #NyenaboerMereØliv

⁴Se blandt andet "Regional- og Landdistriktpolitisk redegørelse 2017" fra Erhvervsministeriet, rapporter fra Center for Landdistriktsforskning, "68 landsbyer fem år efter" (2014) og "68 landsbyer i yderområder med befolkningstilvækst i perioden 1997-2007" (2008), og rapporter fra Realdania projekterne "Stedet tæller" og "Mulighedernes Land".

⁵Som beskrevet i SaDS' bosætningsundersøgelse fra 2017

Projektkonsulent refererer i det daglige til projektleder. Både projektleder og projektkonsulent kan deltage i styregruppe-møderne efter behov.

Gennemførelsen af projektet hviler derudover på en frivillig indsats fra særligt småøernes beboerforeninger/bosætningsgrupper. Forankringen af projektet og sikringen af den frivillige indsats sker gennem den løbende kommunikation med og inddragelse af småøernes foreninger. Beboerforeningerne og bosætningsgrupperne vil være med til at præge indholdet af de konkrete aktiviteter, samtidig med at projektets erfaringer hele tiden løbende vil blive kommunikeret til dem. Således tilstræbes det, at småøernes foreninger vil føle ejerskab til projektet og have lyst til at deltage. Hvor meget tid hver enkelt ø eller forening vil lægge i projektet vil afhænge af antal deltagere fra hver ø, samt hvor meget foreningerne ønsker at deltage. Alle øerne vil, uanset deres deltagelse i projektet, få indsigt i og gavn af projektets erfaringer.

Fakta om ansøger

Sammenslutningen af Danske Småøer (SaDS) er interesseorganisation for 27 småøer fordelt over 19 kommuner og 4 regioner. Fælles for de 27 øer er, at de ikke er landfaste, ikke er selvstændige kommuner, og at de er at betragte som helårssamfund med op til 1.200 beboere. SaDS målsætning er at bevare og udvikle de små helårssamfund på øerne. Organisationens "skelet" udgøres af de 27 øers beboerforeninger, og repræsentanter fra disse udgør den øverste myndighed. Til daglig varetages opgaverne af bestyrelse og sekretariat. Sekretariatet er placeret på den sydfynske ø Strynø.

Sammenslutningen af Danske Småøer har stor erfaring med at drive projekter, der har til formål at styrke de små øsamfund. Vi har blandt andet de sidste 4 år drevet tre store turismeudviklingsprojekter for virksomhederne på småøerne. Forud for dette varetog vi et cykelturismeprojekt, der kortlagde småøerne mht. cykelruter og attraktioner og i 2011-12 drev vi en bosætningskampagne i projektet 'BlivØbo.nu'. Vi har et stort netværk af samarbejdspartnere, som vil komme dette projekt til gode.

SaDS' hjemmeside: www.danske-smaaer.dk

Fakta om samarbejdspartner

LAG Småøerne støtter og gennemfører med midler fra det danske landdistriktsprogram og hav- og fiskeriudviklingsprogrammet projekter på 27 øer (alle med under 1.200 indbyggere). Vores vigtigste samarbejdspartner er Sammenslutningen af Danske Småøer, der er de samme småøers landsdækkende interesseorganisation.

Småøernes LAG har en lang tradition for at tage fat på mere strategiske opgaver i fællesskab med beboerforeninger, andre organisationer, netværk og SaDS. De 27 småøer har vilkår og muligheder til fælles, og med en fælles indsats deler vi viden og inspiration og skaber synergi. Småøernes LAG har tidligere stået bag strategiske projekter med lokale udviklingsplaner, energiplaner og udvikling af socialt entreprenørskab på småøerne⁶. Desuden gennemførte vi sammen med SaDS fra 2014 til 2016 en turismeindsats, der omfattede analyse, strategiudvikling, rådgivning, markedsføring og destinationsudvikling.

⁶se fx: <http://lag-smaaererne.blogspot.dk/p/smaernes-aktionsgruppe-2007-2013.htm>

Startskuddet til den proces, som nu har ført til udvikling og beskrivelse af dette projekt, var LAG Småøernes bestyrelses-/strategimøde den 17. november 2016. Her besluttede LAG-bestyrelsen at invitere SaDS til et samarbejde om at udvikle og tilrettelægge en bosætningsindsats 2018-2020.

Udgiften til honorar til den konsulent, som i september-oktober 2017 har bistået SaDS og LAG Småøerne med udvikling og beskrivelse af dette konkrete projekt, er finansieret af LAG Småøerne (egne midler).

LAG småøernes hjemmeside: www.lag-smaaoerne.blogspot.dk

Projektets ønskede effekter og målbare resultater

De forventede effekter af projektet er på langt sigt en øget tilflytning til småøerne. Denne øgede tilflytning forventes dog fortrinsvis at ske efter projektperiodens udløb. Da det samtidig er svært at afgøre, om øget tilflytning rent faktisk skyldes dette projekt, evalueres der løbende og afsluttende på andre mere målbare resultater, fx deltagere til workshops, øget netværksudvikling, mm. De forventede effekter og resultater uddybes i det følgende for hvert indsatsområde.

1. Indsatsområde: Netværks- og kompetenceudvikling

Med indsatsområde 1 vil der blive gennemført et forløb med workshops og andre aktiviteter, som skal styrke øboernes og øforeningernes grundlag for at skabe bosætning samt styrke deres indbyrdes netværk. Der bygges her videre på de positive effekter af BlivØbo.nu-projektet, hvor erfaringsudveksling og netværksudvikling var et centralt og meget værdifuldt udbytte af mødet mellem de forskellige øer. Samtidig vil projektet formidle og sikre den fortsatte formidling af konkrete ideer, inspiration, strategier og udviklingsmuligheder til øerne og således igangsætte eller give fornyet liv og inspiration til bosætningsindsatsen.

Konkret vil indsatsen bestå af et fælles workshop-forløb på 3-4 workshops, der henvender sig til alle øernes beboerforeninger og/eller bosætningsgrupper, samt andre foreninger, der har interesse i ø-bosætning. Forløbet vil som udgangspunkt være delt op i to regionale forløb med det samme indhold, sådan at der gennemføres i alt 6-8 workshop med en forventet deltagelse pr. workshop af 8-12 øer og gerne med flere deltagende personer fra hver ø. Workshopsene konkrete emneindhold bestemmes på baggrund af øernes aktuelle udfordringer med bosætning, og de behov de måtte have i forhold til indsatsen. Et udvalg af relevante emner er for eksempel:

- 1) udvikling af bosætnings- og modtageindsats (en indsats der i omfang strækker sig fra den indledende bredt målrettede indsats til den personlige, individuelle kontakt med potentielle tilflyttere, som kan medføre egentlig tilflytning)
- 2) målretning af bosætningsindsatsen overfor specifikke målgrupper, eksempelvis ældre, børnefamilier, personer med særlige behov eller flygtningefamilier, målgrupper der alle kan tænkes at have gavn af småøernes trygge miljøer med en høj grad af social aktivitet

- 3) fastholdelse af nye tilflyttere
- 4) strategi for udvikling eller videreudvikling af den enkelte øs 'unikke brand'
- 5) småøernes lavpraktiske organisering af deres bosætningsindsats
- 6) håndtering af udfordringer med mangel på egnede boliger (manglende lejeboliger og 'indslusnings-lejligheder' for potentielle tilflyttere, muligheder for nybyggeri etc.)
- 7) sammenhængen mellem turisme- og bosætningsstrategier
- 8) brug af sociale medier og hjemmeside som kommunikationsværktøj i bosætningsarbejdet

De konkrete emner for workshoppene afgøres af styregruppen i dialog med øerne og deres repræsentanter kort efter projektets opstart.

Som en del af projektet vil der blive oprettet en Facebook-gruppe, hvor erfaringer kan deles undervejs i projektet og efter projektets ophør. Samtidig vil der mellem workshopsene løbende blive opsamlet på forløbet og fremsendt yderligere materiale til inspiration. Et eksempel på opsamlingen fra en workshop omhandlende for eksempel hjemmesider kunne være konkrete råd og gode ideer til, hvordan man laver en hjemmeside for sin ø. En sådan vejledning ville kunne indeholde:

- 1) Ideer til hvad hjemmesiden med fordel kan indeholde (fx tilflytterhistorier, aktivitetskalender, ledige boliger, mm.)
- 2) Ideer til hvordan opdatering og vedligeholdelse af hjemmesiden kan organiseres (fx en hjemmesidegruppe under beboerforeningen/bosætningsgruppen)
- 3) Introduktion til letanvendelige hjemmeside-værktøjer, muligheder for hosting, mm.

Som en væsentlig del af indsatsområde 1 vil alle øer blive opfordret til at kortlægge de årsager, der ligger til grund for de seneste personers flytning til hver ø. Dette gøres ved at øerne indsamler informationer om de seneste tilflyttere (fx baggrundsdata om alder, beskæftigelse og information om, hvordan tilflyttede fik kendskab til øen, og hvor længe de var om at træffe beslutningen om at flytte til øen, mm.). Resultatet af denne indsamling bliver en anvendelsesorienteret kortlægning af de årsager, som ligger til grund for tilflytningen i de seneste år.

Undervejs i forløbet vil udvalgte øer desuden blive parret med hinanden for at opdyrke og afklare fordele ved mere emne-fokuserede netværk. Parringen vil blandt andet kunne ske med udgangspunkt i den tilflytning, en ø tilstræber (fx øer der fokuserer på tilflytning af børnefamilier, og øer der fokuserer på tilflytning af seniorer), et ønske om at opdatere øens hjemmeside med henblik på at tiltrække nye beboere, eller sammenlignelighed i størrelse, demografi, geografi (fx samme kommune) eller færgeplaner og logistik. Dette for at muliggøre en mere målrettet erfaringsudveksling disse øer imellem, en erfaringsudveksling der vil blive evalueret og formidlet, og som på den måde vil komme alle øerne til gode. Samtidig vil dette være med til at sikre, at bosætningsarbejdet og netværket fortsætter, efter projektet er slut.

1.1. Resultater og effekter af indsatsområde 1

Indsatsområde 1 kobler sig til og gør løbende brug af de erfaringer, der opnås i de andre indsatsområder. Specifikt forventes indsigter eller konkrete tiltag fra de øvrige forløb at

kunne bidrage til indholdet i de sidste workshops i det fælles forløb og til det idekatalog, der udvikles i indsatsområde 5. Indsatsområdets umiddelbare resultater undersøges gennem korte spørgsmål til deltagerne på workshoppen og i Facebook-gruppen samt ved at registrere antallet af deltagere i workshops og i Facebook-gruppen. De forventede effekter af indsatsen er en fortsat øget netværks- og kompetenceudvikling, som skal styrke samarbejdet mellem SaDS, LAG og beboerforeningerne og bosætningsgrupper.

1.2. Aktiviteter i indsatsområde 1

- 1) Planlægning af fælles workshops 1 + 2, 3 + 4, 5 + 6 og 7 + 8
- 2) Oprettelse af Facebook-side. Siden vil være lukket, men hver ø får mulighed for at vælge omkring 10 øboere, der kan inviteres til siden
- 3) Kortlægning af de årsager, som ligger til grund for den eksisterende tilflytning til øen vha. spørgeskemaer og uformelle interviews
- 4) Afholdelse af 6-8 workshops løbende gennem projektet
- 5) Etablering af emne-fokuserede netværk
- 6) Løbende opsamling på workshops. Opsamlingen kommunikerer via mails og Facebook og i et idekatalog, som udbygges løbende
- 7) Løbende opdatering af Facebook-siden med input fra de andre indsatsområder, konkrete ideer til bosætningsaktiviteter, mm.

2. Indsatsområde: Formidlingskampagne

Indsatsområde 2 udgøres af en formidlingskampagne, der skal synliggøre mulighederne for at bo og leve på småøerne. Målgruppen er den brede, danske offentlighed og lokalområder tæt på småøerne. Også dette bygger videre på og styrker tiltag foretaget i projektet BlivØbo.nu. Konkret vil der blive udarbejdet 8-10 portrætter af nyere tilflyttere til øerne. Historierne skal vise et bredt udsnit af de forskellige tilflytter-'typer', der flytter til øerne i disse år, fx børnefamilier, seniorer og forskellige erhvervsdrivende, og kan fx afspejle den indledende kortlægning af tilflytningen på øerne. Historierne skal fortælle hele tilflytningshistorier (hvordan hørte tilflytterne om øen, havde de en eksisterende tilknytning, hvilken kontakt havde de til beboere på øen, hvor lang tid var de om at flytte dertil) samt kommunikere, hvordan tilflytterne har overvundet nogle af de udfordringer, der kan være ved at flytte til en lille ø (fx jobmuligheder, adgang til offentlig service, færgeplaner, mm.). På den måde vil de udtrykke erfaringer, som både kan inspirere tilflyttere, men også gøre projektets deltagere klogere på konkrete bosætningsforløb. Portræthistorierne skal først og fremmest bringes i lokale medier, på Facebook, i Ø-posten, på BlivØbo.nu, på lokale ø-hjemmesider, i lokale ø-blade og for enkeltes portrætters vedkommende i landsdækkende aviser.

Under indsatsområde 2 hører også den opgave, at hjemmesiden BlivØbo.nu skal opdateres og have nye historier. Samtidig skal hjemmesiden have nye funktioner, fx en jobportal, der formidler jobs og ledige funktioner på småøerne, og en bolig-bank, der linker til ledige ejer- og lejeboliger og erhvervslokaler på øerne.

2.1. Resultater og effekter af indsatsområde 2

De forventede effekter af indsatsen er, at så mange mennesker som muligt i den nære og fjerne offentlighed bliver opmærksomme på småøerne og muligheden for og fordelene ved at bosætte sig der. De målbare resultaterne undersøges gennem optælling af, hvor og hvor mange gange historierne om småøerne har været delt på sociale medier og ved at måle på aktiviteten på den opdaterede BlivØbo.nu, hvor alle portrætter vil blive bragt.

2.2. Aktiviteter i indsatsområde 2

- 1) Udarbejdelse af 8-10 portræthistorier af tilflyttere (disse kan blandt andet bygge på input fra indsatsområde 1)
- 2) Formidling af portræthistorier via landsdækkende og lokale medier, på Facebook, i Ø-posten og på BlivØbo.nu
- 3) Opdatering af hjemmesiden BlivØbo.nu, bl.a. med nye funktionaliteter og nyt indhold

3. Indsatsområde: Matchmaking

Indsatsområde 3 vil afprøve det at matche en branche/erhverv med en målgruppe bestående af potentielle ø-erhvervsdrivende. Her forsøges bosætningen altså øget gennem erhvervsfremme og ved at tydeliggøre de muligheder, der generelt er for at drive erhverv på småøerne. Målgruppen for projektet er 'markedet' af potentielle aftagere til et af de nævnte områder, og der udvælges et område, hvor matchmaking afprøves ved at 'udbuddet' fra øerne kommunikerer ud til 'markedet', hvorefter der tages hånd om henvendelserne fra efterspørgselssiden.

Et eksempel på et matchmaking-projekt kunne være spisesteder (eventuelt med overnatningsmuligheder), fx eksisterende spisesteder, som ejerne snart gerne vil sælge, gamle kroer, der står tomme, eller andre lokaler, som vurderes at være anvendelige til formålet. Sådanne lokaler og faciliteter kan nogle steder købes eller lejes billigere end i de større byer og kan derfor være oplagte muligheder for kokke, restauratører eller andre, der vil afprøve restaurantkoncepter eller prøve at åbne deres eget sted. Andre steder ligger faciliteterne særligt fordelagtigt og vil af den grund være attraktive. Samtidig kan der være et godt kundegrundlag på småøerne i form af turister om sommeren. Et eksempel på denne udvikling er fx Lyø, hvor tre unge kokke og tjenere i 2016 overtog forpagtningen af den gamle skoles café. Restauranten kørte sommeren 2017 for andet år og har været en stor succes. Selvom forpagterne ikke har bosat sig på øen, skaber restauranten opmærksomhed om og liv på øen og lægger derfor en del af fundamentet til fremtidig bosætning.

I et matchmaking-projekt vil man samle de forskellige mulige steder (eksisterende spisesteder til snarlig overtagelse samt tomme lokaler på øerne, der egner sig til restauration) og opsøge forskellige steder (både fysisk og online), hvor man kan få kokke, tjenere og andre interesserede i tale.

Et andet eksempel på mulig matchmaking vedrører øernes landbrugsejendomme, som står overfor et snarligt ejerskifte. Her vil være tale om målrettet at reklamere for og finde aftagere til både større landbrug, men også mindre landbrug som egner sig til eksempelvis produktion

af højkvalitets fødevarer (eksempelvis frugt, kød og mejeriprodukter). Flere øer har allerede succes med landbrugsmæssig fødevarerproduktion. Indsatsen målrettes landbrugsskoler.

I begge eksempler vil potentielt interesserede restauratører eller landmænd kunne rådføre sig med de eksisterende spisesteder eller landbrug om fordele og ulemper ved at drive erhverv på en ø, fx information og råd om mulig projektstøtte, eksisterende netværk og andre erfaringer.

Ovenstående er ment som eksempler. Der skal også hentes inspiration fra Bornholms "Imarksætter-projekt" og Furs omfattende KEFUR-initiativ, hvor lignende tiltag har haft positiv effekt og vakt erhvervsdrivendes opmærksomhed. Projektets konsulent afdækker mulige brancher i projektets start, hvorefter styregruppen afgør, hvilken branche der satses på, samt hvor mange øer der skal inddrages. Det antages som udgangspunkt, at de øer, der inddrages i denne indsats, også deltager i indsatsområde 1.

3.1. Resultater og effekter af indsatsområde 3

Indsatsområdets resultater måles ved optælling af interesserede henvendelser på de formidlede udbud. Den forventede effekt af indsatsen er et udvidet og veldokumenteret erfaringsgrundlag for fortsat erhvervsudvikling på småøerne.

3.2. Aktiviteter i indsatsområde 3

- 1) Beskrivelse af de forskellige ideer til fokusområder for matchmaking
- 2) Beslutning af fokusområde. Styregruppen beslutter inden for hvilket fokusområde, projektet vil afprøve matchmaking
- 3) Oprettelse af en 'bruttoliste' over udbud (fx tomme lokaler, spisesteder til overtagelse, landbrugsejendomme, mm.) på baggrund af information fra øernes beboerforeninger. Eventuelt udvælges et antal øer til indsatsen
- 4) Kontakt til og inddragelse af virksomhederne/ejerne i processen
- 5) Kontakt til den relevante målgruppe (fx landmænd, kokke, mm.). Dette gøres ved at finde mulige fagblade, messer og Facebook-grupper. Samtidig afholdes oplysningsmøder med uddannelsesinstitutioner, brancheorganisationer, netværk, mm., hvor udbuddet kan formidles. Disse møder bistås eventuelt af ekstern konsulent med kendskab til erhvervet/branchen
- 6) Opfølgning på henvendelser. Der tages vare på de henvendelser, der finder sted som resultat af ovenstående kontakt

4. Indsatsområde: Model for ø-konsulent

I indsatsområde 4 undersøges mulighederne for at etablere lokale ø-konsulenter, der skal fremme bosætning gennem en intensiv og professionel indsats. Samtidig skal indsatsen skabe grundlag for på sigt at etablere lokale ø-konsulenter. Målgruppen for denne indsats er beboerforeninger og ø-kommuner. Indsatsen ønsker blandt andet at udbrede, formidle inspirere med de meget positive erfaringer fra Orø, hvor Holbæk Erhvervsforum (Orø er en del af Holbæk Kommune) ansatte en ø-konsulent, som arbejdede både med bosætning,

turisme og branding af øen⁷. Orø har siden oplevet stor befolkningstilgang. Målet med at ansætte en ø-konsulent er at arbejde mere målrettet, strategisk og professionelt med bosætning. Dette skete i Orøs tilfælde gennem konkrete indsatser som erhvervsudvikling og jobskabelse (herunder ejer/generationsskifte), udvikling af boligudbud, styrket samarbejde mellem aktører (foreninger, kommune, erhvervsliv, mm.) og synliggørelse og markedsføring (kampagne, imagepleje, matchmaking, mm.). Men også Ærø og Bornholm m.fl. har ansat ø-konsulenter, hvorfor det positive erfaringsgrundlag for dette indsatsområde er ganske betragteligt.

I projektet her og i forlængelse af ovenstående undersøges mulighederne for i et samarbejde mellem kommune og beboerforening at ansætte en ø-konsulent. Der udvælges 6-8 øer, som vurderes at have potentiale for og vilje til at ansætte en ø-konsulent. Konkret vil projektets indsats bestå af møder mellem projektets konsulent, øernes beboerforeninger og kommuner, samt en opsamling af disse møder og de allerede eksisterende erfaringer med ø-konsulenter, så der bliver beskrevet en model for, hvordan den lokale udviklingsindsats kan løftes med en ø-konsulent. Målet med indsatsområdet er afslutningsvis at finde en eller to kommuner og tilhørende øer, der fremadrettet ønsker at arbejde for at ansætte en ø-konsulent.

4.1. Resultater og effekter af indsatsområde 4

Et ønsket målbart resultat er, at 1-2 kommuner (og tilhørende øer) arbejder videre med at ansætte en ø-konsulent. Den videre effekt vil i bedste fald være, at der ansættes en ø-konsulent, og at denne lykkes med at øge bosætningen for de øer, som konsulentens ansættes hos.

4.2. Aktiviteter i indsatsområde 4

- 1) Beskrivelse af Orøs ø-konsulent-projekt og andre ø-konsulent-tiltag
- 2) Beskrivelse af en model for et forløb mellem konsulent, beboerforeninger og kommuner
- 3) Invitation af alle øer og deres kommuner til at deltage i projektet. En positiv tilkendegivelse om at deltage i projektet kræver at både repræsentanter fra øen (beboerforening eller lignende) og kommunen tilkendegiver, at de gerne vil deltage i forløbet
- 4) Udvælgelse, på baggrund af tilbagemeldinger fra øen og kommunen, af 6-8 øer, der vurderes at have potentiale for på sigt at ansætte en ø-konsulent
- 5) Afholdelse af 1-3 møder mellem projektets konsulent og repræsentanter for hver ø og kommune om de konkrete muligheder (og barrierer) for at ansætte en ø-konsulent. De første indledende møder kan eventuelt være over telefon
- 6) Udarbejdelse og formidling af en opsamling af erfaringerne

⁷“Udvikling i kultur, turisme og bosætning på Orø”, <https://holbaek.meetingsplus.dk/welcome-da/udvalg/projektudvalget-for-vaekst/17-01-2017-projektudvalget-for-vaekst/protocol/23-bilag-til-ref-171-hvidbog-udvikling-i-kultur-turisme-og-bosaetning-pa-oro-2pdf-1?downloadMode=open>

5. Indsatsområde: Erfaringsopsamling og resultatudbredelse

Indsatsområde 5 formidler projektets resultater løbende og er målrettet kommuner og ø-samfundene selv. Under dette indsatsområde opsamles og evalueres der på de fire andre indsatsområder, og de metoder og modeller, der benyttes i alle indsatsområderne, beskrives. Formålet er på den måde at forbedre og inspirere bosætningsindsatsen på alle småøerne, uanset deres involvering under de konkrete indsatsområder. Projektet formidles desuden i sin helhed løbende gennem Ø-posten, nyhedsbreve og fra LAG Småøernes og SaDS hjemmesider.

En del af opsamlingen vil blandt andet være løbende at lave et udførligt idekatalog, der er let tilgængeligt for beboerforeningerne/bosætningsgrupperne, og som meget konkret oplister og beskriver mulige bosætningsaktiviteter og -tiltag. Dette kan både være gode ideer, der endnu ikke er afprøvet, og aktiviteter som andre øer eller landdistrikter har haft succes med.

5.1. Resultater og effekter af indsatsområde 5

Den forventede effekt af indsatsområde 5 er dels at småøerne bliver inspireret til og informeret om mulige fremadrettede aktiviteter til bosætning, dels at samarbejdet mellem SaDS, LAG Småøerne og småøernes beboerforeninger styrkes ved at tydeliggøre de gode projekter og skabe enighed om den fremadrettede indsats for bosætning på småøerne. Resultatet af indsatsen bliver i første omgang den afrapportering og det idekatalog, som konsulenten producerer.

5.2. Aktiviteter i indsatsområde 5

- 1) Plan for formidling af idekatalog, som vil være tilgængeligt løbende i projektet
- 2) Løbende skriftlig opsamling ved konsulenten på projektets erfaringer og resultater
- 3) Løbende formidling af erfaringer og resultater
- 4) Færdiggørelse af idekatalog til inspiration for øerne

Tidsplan og milepæle

Vedlagt ansøgningen er en tidsplan med alle projektets aktiviteter samt en plan for, hvornår projektets milepæle forventes nået. Tidsplanen og milepælene viser projektets interne sammenhæng og kronologi og ekspliciterer, hvordan de enkelte indsatser og aktiviteter er tænkt som en del af et samlet projekt. Tidsplanen er vejledende, og der vil kunne opstå ændringer i løbet af projektet.

Oktober 2017

Sammenslutningen af Danske Småøer

Strynø Brovej 12

5943 Strynø

www.danske-smaaoer.dk